

RACÓ DE LA MEMÒRIA

LA MARE DE DÉU DE PALLEROLS, UNA VERGE TROBADA

Eva García Lleixà

“Des de Pallerols, Maria,
La Cènia teniu guardada.
Protegiu-nos nit i dia,
Guardeu-nos vostra mirada”

1.- LES VERGES TROBADES: UNA TRADICIÓ MOLT ARRELADA A CATALUNYA

La Mare de Déu de Pallerols és la patrona de la Sénia, juntament amb Sant Bartomeu. La seua festivitat se celebra el tercer diumenge de setembre, amb les tradicionals catifes o *alfombres* com se sol dir al poble, mentre que un diumenge després es va a l'ermita a rendir-li devoció. Aquesta verge pertany a la tipologia de Marededéus trobades, com moltes altres verges que tenim a Catalunya, la festivitat de les quals se celebra el dia 8 de setembre. Quan analitzem les circumstàncies de la troballa d'aquestes figures hi veiem trets comuns que es van repetint en tots els casos.

L'època i les dates de les troballes són distants en el temps. No podem definir un període històric concret, ja que hi ha troballes al llarg de tota l'època cristiana. Malgrat això, sí que podríem destacar certs moments especials on la figura de la Mare de Déu com a salvadora o figura destacada del Cristianisme ha estat més important. Després d'un període difícil o d'una guerra, quan l'ànim de la població està més ressentit, sovint trobem l'aparició miraculosa d'una figura celestial que serà l'instrument per a donar esperança i anhels a la gent, una eina per a afrontar els problemes i les misèries més dignament. Aquesta figura serà normalment una Mare de Déu o una Verge. La denominació de “Mare de Déu” emfatitza Maria com a mare de Jesús, mentre que la de “Verge” vol remarcar la figura de Maria com a mare que encara és verge, malgrat haver donat a llum un fill. Durant el Romànic, segles XI-XII, les escultures de Maria presentaven algunes diferències tipològiques entre elles, ja que si es volia donar importància al seu vessant de mare, l'escultura presentava uns petits pits, estil que al Gòtic es va transformar en una relació de contacte (donant-se la mà, per exemple) entre la mare i el fill o bé donant el pit a Jesús, com qualsevol altra mare. L'abundància de l'aparició de figures de verges s'explica per la proximitat sentimental que la Mare de Déu té amb la gent en general, fet que sempre s'ha utilitzat per l'Església per fer-la més propera, ja que tothom ha tingut o té una mare. Per tant, aquesta figura donava fe i esperança en l'arribada d'uns temps millors en moments de grans mortaldats, com ara una pesta o bé després d'una cruenta guerra. Tampoc no cal oblidar la troballa de relíquies de sants, com ara el cas de Sant Jaume a Santiago de Compostel·la. S'ha de fer notar, però, que el fet que la troballa d'una figura de verge no s'hagi produït des d'un temps cap aquí es pot atribuir al canvi de pensament de la societat o a l'orientació dogmàtica de la institució eclesiàstica, que també canvia en relació a la societat, i dóna més èmfasi a les figures dels beats o a les canonitzacions.

Algunes de les verges trobades que celebrem el dia 8 de setembre són la Mare de Déu del Tura (Olot), la del Claustre (Solsona), la de Queralt (Berga), la de Meritxell (patrona d'Andorra) o la de Núria. Totes elles comparteixen

Bibliografia:

ALMUNI, V.; VILLABÍ, M.M. (1991): “Capella de la Mare de Déu de Pallerols”. Fitxes del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya.

AMADES, Joan (1956): *Llegendes de castells catalans*, Col·lecció Nissaga núm.2, Pere Català i Roca, Ed.

AMADES, Joan: *Imatges de la Mare de Déu trobades a Catalunya*.

ANÒNIM: “Estudio sobre la devoció que se tiene en la població de la Cènia a la “Mare de Déu de Pallerols”, original conservat a l'Arxiu Parroquial de la Sénia, s/d.

MIQUEL JOAN, M (2005): “Virgen de la Fuente”, dins *La llum de les imatges*. Catàleg d'exposició. Generalitat Valenciana – Bisbat de Tortosa, pàg. 258-259.

SABATÉ ABELLA, Rodrigo: *Intuïcions sobre Història de la Sénia*, la Sénia, 1990.
Paisatges Sagrats. Sant Mateu, Traiguera, Albocàsser. Guia de visita. La Llum de les imatges, Sant Mateu 2005.

VIDAL, Rodrigo: “Oració a la Mare de Déu de Pallerols”, dins *Apuntes para la historia de mi pueblo*, la Sénia, Víctor Tallér Gràfic. Pàg. 55.

Ermita de la Mare de Déu de Pallerols

circumstàncies històriques i de forma coincidents. El mateix passa amb les del País Valencià veí, on verges tan properes a nosaltres com la de la Font de la Salut de Traiguera, la Mare de Déu de la Font de Castellfort o la de la Balma a Sorita, entre d'altres, corresponen a la mateixa tipologia.

La cristianització dels llocs pagans

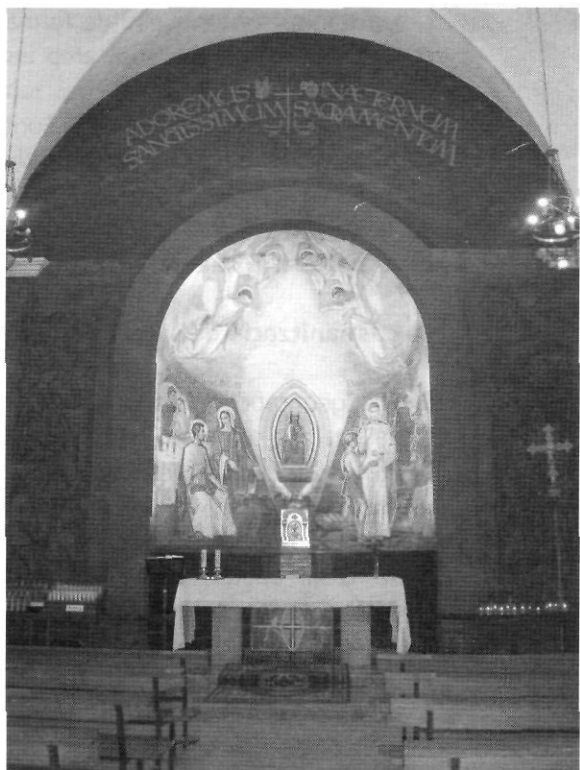
El lloc geogràfic on es produeix la troballa també coincideix en la majoria de casos de les verges catalanes i valencianes. Sol ser un lloc inhòspit i amagat, com ara una cova, o a sota terra. D'allí apareix miraculosament la imatge de forma accidental, sovint

acompanyada de fenòmens sobrenaturals com tempestes, llamps i pedra. Tradicionalment els llocs ben visibles es dedicaven als sants, mentre que els espais més amagats veneraven una Mare de Déu. A partir de la troballa, aquest lloc, allunyat de qualsevol nucli de població, es convertia en punt de trobada del cristianisme i dels peregrins. Prop d'aquest indret sol haver-hi una font d'aigua natural que passa a anar associada a la tradició; altres vegades és un corrent d'aigua que transcorre per un barranc. La tradició popular tendeix a considerar aquesta aigua de propietats curatives, fet que relaciona amb la intercessió de la Mare de Déu.

La identificació de llocs sagrats relacionats amb la Verge o els Sants respon a la necessitat d'ordenar el territori per part de l'Església Cristiana. Al llarg de la història del cristianisme, veiem la intenció de purificar terres que abans havien estat ocupades per altres religions, com ara durant l'ocupació musulmana en temps d'Al-Andalus a la Península Ibèrica. Aquestes eren terres en poder dels infidels que s'havien d'adaptar al nou culte i recuperar per a la població de l'indret. La millor forma d'apropar-les als cristians era l'aparició miraculosa d'una imatge de la Mare de Déu en un lloc que abans havia estat pagà. La construcció d'una ermita, un santuari o una petita capella era com proclamar l'ocupació del paisatge per part de la divinitat. Un fenomen semblant també passava amb els objectes. Quan els cristians van finalitzar la conquesta de terres musulmanes van obtenir com a botí arquetes de marfil luxosament treballades per artesans i artistes de l'Islam; van ser cristianitzades adaptant-les com a cofres per a guardar relíquies de sants, amb la qual cosa van passar a formar part del tresor d'una església o catedral. També les guerres podien portar a la població a amagar les seves imatges religioses, instruments de fe i esperança, per evitar així que caiguessin en poder dels enemics o que fossin destruïdes; aquesta és un possible explicació al fenomen de les troballes miraculoses a què ara ens referim.

Els trets geogràfics i geològics dels llocs marians, d'altra banda, poden remetre a les figures mitològiques de les Dones d'Aigua, tan abundants en zones muntanyoses com ara els Pirineus. La importància de l'aigua procedent d'una font natural i de la figura femenina és comuna en ambdues tradicions. No s'ha d'oblidar tampoc la figura de la dona com a Mare Terra o Venus, divinitat prehistòrica vinculada a la terra d'on ha nascut i símbol de la fertilitat de tots els éssers vius, adorada encara en moltes cultures considerades "primitives". En definitiva, la troballa d'una verge cristiana

Aquesta verge pertany a la tipologia de Marededéus trobades, com moltes altres verges que tenim a Catalunya, la festivitat de les quals se celebra el dia 8 de setembre.

Capella del Santíssim Sagrament presidida per la imatge de la Mare de Déu de Pallerols

està molt vinculada a tradicions mil·lenàries paganes amb les quals té forts lligams històrics i conceptuals.

Com a tret comú, també veiem que en general aquestes figures es resisteixen a ser traslladades del lloc on han estat trobades. En la majoria dels casos, la intenció al moment de trobar les verges és traslladar-les al nucli de població més proper i així donar-los aixopluc a l'església parroquial, però miraculosament tornen un cop i un altre al lloc d'origen on han estat descobertes, indicant així l'indret on s'ha de construir una ermita o capelleta. És, com hem comentat, una estratègia per a ordenar i humanitzar el paisatge a la manera cristiana, molt present en dos moments concrets: als segles X-XIII, després de la conquesta cristiana del territori musulmà, i a partir del segle XVI, després de la Contrareforma.

2.- LA MARE DE DÉU DE PALLEROLS, PATRONA DE LA SÈNIA

La capella del Santíssim Sagrament

L'església parroquial de la Sènia, amb advocació a Sant Bartomeu, té a la seva part esquerra una capella adossada dedicada al Santíssim Sagrament i presidida per la figura de la Mare de Déu de Pallerols. La construcció data del segle XIX i és de planta quadrada, coberta en volta sense nervis quadripartita, de dos trams. En aquesta capella també trobem un confessional, un Crist Crucificat i les imatges de la *Pilarica* i la *Moreneta*. Sabem que el 3 de gener de 1960 van començar les obres d'arranjament d'aquesta capella. Per enriquir-la s'utilitzen pedres polides de gran qualitat i es col·loca l'última pedra el dia de Corpus de 1960.

La imatge de la Verge de Pallerols de la capella del Santíssim Sagrament és obra de l'escultor Ferran Bach Esteve (Sant Pau de Fenollet, 1929-Terrassa, 1992), escultor que va produir gran part de la seva obra a la ciutat de Terrassa i que també va ser professor de l'Escola Masana de Barcelona. La imatge va ser feta d'estil romànic tardà, imitant l'estil de la Mare de Déu de Montserrat. La tècnica elegida va ser la talla en fusta policromada, com en les verges romàniques originals, i es van seguir els trets d'una antiga imatge de la qual es conservava una fotografia parcial. La Mare de Déu està en posició frontal, com a *sedes sapientiae*, coronada com a reina dels cels i subjecta com a mare al nen Jesús, que porta una bola a la mà, com a símbol de l'esfera terrestre. Una màndorla de tessel·les daurades i de colors envolten la imatge. L'actual figura de la Mare de Déu de Pallerols va ser beneïda el dia 15 de setembre de l'any 1963. Aquesta imatge va substituir una imatge anterior desapareguda durant la Guerra Civil que era d'estil romànic i estava en posició de peu i portava un mantell autèntic, elaborat per la devoció dels habitants de la Sènia.

L'absis de la capella està decorat amb pintures murals fetes entre el setembre i el novembre de l'any 1962 pel pintor Ramon Noé. Aquesta obra, d'estil naturalista i tons suaus, simbolitza la unió entre l'Eucaristia i la figura de la Verge, les dues advocacions de la capella del Santíssim Sagrament. El passatge bíblic de les Noces de Canà es refereix a la confiança i reverència que inspiren Maria i el seu fill, ja que davant la falta de vi per a celebrar les nocces, ella tranquil·litza els presents demanant-los fe amb el seu fill ("Feu el que ell us digui" Joan 2,5) i tot seguit es transforma l'aigua en vi. L'altre passatge de les Noces de Canà que trobem a la part dreta de l'absis

Després d'un període difícil o d'una guerra, quan l'ànim de la població està més ressentit, sovint trobem l'aparició miraculosa d'una figura celestial que serà l'instrument per a donar esperança i anhels a la gent.

Imatge actual de la Mare de Déu, obra de l'escultor Ferran Bach Esteve, beneïda el setembre de 1963

ens mostra el miracle de la multiplicació dels pans i dels peixos, una eucaristia metafòrica perquè el que Jesús recomana als assistents a les Noces és omplir-se de fe, aliment espiritual, i no d'aliment real. A la volta de l'absis hi ha la representació de quatre àngels que baixen del cel per adorar la Verge, dintre de la més gran tradició mariana. A les parets exteriors de l'absis s'hi van representar diferents passatges que fan al·lusió a la tradicional processó de la Mare de Déu de Pallerols a la Sénia, amb la seua cara il·luminada mentre és venerada pels senienços. Aquestes pintures laterals són siluetes negres sobre un fons verd fosc, estil que dificulta la comprensió de les escenes. Com a encapçalament de les escenes de la part esquerra de la capella hi ha la sentència en català: "Vetlleu sempre Sta. Mare per la Cènia i els seus fills..." i a la part dreta trobem la frase en castellà: "En solemne procesión os bajaron a la villa". Cal dir que sempre s'ha dit entre la gent de la Sénia que alguns joves del poble van servir de models per a les figures representades en aquestes pintures. Davant l'altar trobem un antependi (frontal de l'altar) que representa els quatre evangelistes en la seva forma zoomorfa i que va ser fet amb tesselles i col·locat el 22 d'agost de 1962.

La dedicació d'aquesta capella del Santíssim Sagrament a la Mare de Déu de Pallerols va ser motivada per la seva declaració de patrona de la vila i també per a

facilitar als senienços i senienques la seva devoció, ja que fins fa relativament poc l'accés a l'ermita de Pallerols era dificultós per l'estat del camí.

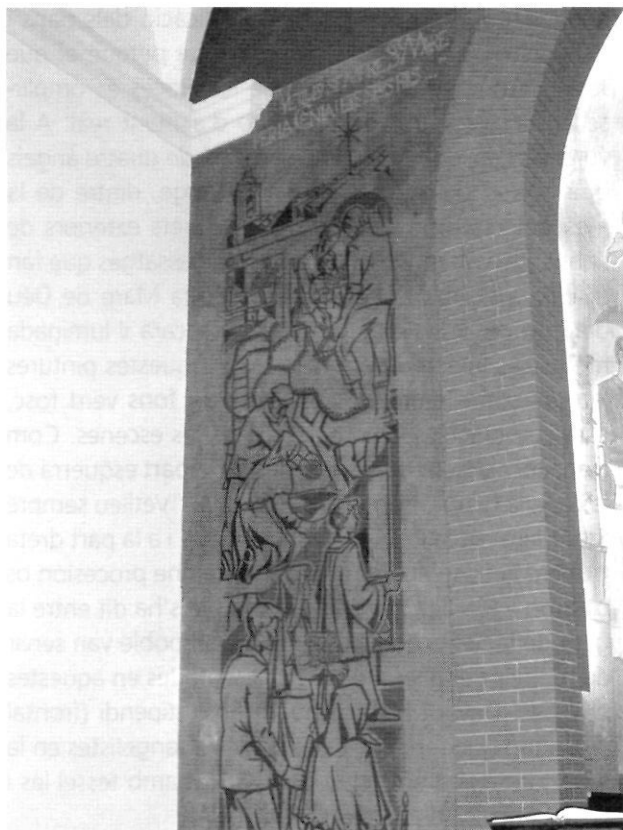
El lloc de la troballa: la capella de Mare de Déu de Pallerols a la muntanya

La capella de la Mare de Déu de Pallerols a la muntanya del mateix nom es troba en una situació geogràfica privilegiada, a uns 5 km. de distància del nucli de població de la Sénia. Malgrat la proximitat al poble i ser-ne ermita, es troba fora del seu terme municipal, ja que cau dintre del terme del Ballestar (Castelló). Ja l'any 1446 es troba un document que cita a un tal Bartomeu Blanc i la seva dona Dolceta com a propietaris d'una finca anomenada "Pallerols".

L'ermita està formada per una capella-pedró d'uns 2 m. d'alçada que és un pilar de maçoneria emblanquinat, propi de la construcció popular. Molts dels actuals santuaris marians de la diòcesi com el de la Verge de la Font de Castellfort, van tenir en un principi aquesta tipologia. De l'any 1975 cap aquí s'hi ha fet obres de millora i manteniment, i s'hi ha construït un baldaquí de protecció i un lloc adequat per a deixar-hi les espelmes i les ofrenes, a més d'una taula d'altar feta amb una roda de molí per a poder oferir missa. Abans d'arribar pròpiament a la capella hi ha un berenador.

Es pot pensar que, en origen, la figura de la Mare de Déu estava protegida per unes pedres de forma senzilla, situada sobre la font natural que brolla als seus peus, ja que la capella actual va ser construïda cap a l'any 1942. Durant la Guerra Civil es va perdre la imatge de la Verge, suposem que original i romànica, de pedra tota ella. Aquesta imatge perduda va ser substituïda per una altra feta d'alabastre, seguint el model de la Mare de Déu original i que va ser encarregada al senienç Tomàs Montfort, "l'obrer". La Mare de Déu d'alabastre va ser canviada l'any 1980 a causa del deteriorament greu

Tradicionalment els llocs ben visibles es dedicaven als sants, mentre que els espais més amagats veneraven una Mare de Déu.

Pintures de Ramon Noé a la paret exterior de l'absis. Representen la processó que es fa en honor de la Verge

Segons la tradició oral en aquestes pintures van servir de model joves del poble

sofert per les condicions meteorològiques. L'actual imatge que trobem a Pallerols va ser feta de pedra noble de Vinaixa per l'escultor tortosí Antoni Aixendri. Aquest escultor va seguir els trets de les anteriors imatges, encara que simplificant-los i fent-li perdre l'expressió.

Entre tots els senienc i forans hi ha la creença en les virtuts curatives de l'aigua de la font que brolla als peus de la Mare de Déu de Pallerols. És una font d'aigua natural molt indicada per a curar mals de la pell, sobretot en forma de fang, que alleugera herpes i infeccions i que, per molta que en beguis, mai no et farà mal. Cal recordar les fonts d'aigua miraculosa que brollen ben a prop d'altres verges trobades, com ara la Mare de Déu de Lourdes o la més propera Font de la Mare de Déu de la Salut de Traiguera. A més de la presència de la font, un altre element definitiu en la instal·lació de la capella és la vinculació de l'indret al camí del ròssec, activitat de cabdal importància en la història econòmica de la Sénia. La capella domina tot el territori i servia de lloc de descans i pregària per als rossegadors, homes que realitzaven la dura tasca en aquella muntanya, des de les Vallcaneres fins a la Sénia.

La tradició oral de la troballa de la Mare de Déu de Pallerols

La identificació de llocs sagrats relacionats amb la Verge o els Sants respon a la necessitat d'ordenar el territori per part de l'Església Cristiana.

La història de la troballa de la figura de la Verge ha anat passant de generació en generació de seniencs, ja que no hi ha constància escrita del moment del fet. L'origen de la devoció és remot; del segle XVIII són els primers goigs escrits que coneixem dedicats a la Mare de Déu de Pallerols. Hi ha diferents tradicions sobre les circumstàncies de la troballa.

Per a uns, la imatge de la Verge va ser "trobada" intencionadament pels monjos del Monestir de Benifassà, amb propietats properes a la capella.

Una segona versió és la història popular recollida per Joan Amades en el

Imatge de la Verge a la Capelleta de l'ermita. Va ser feta l'any 1980 amb pedra noble de Vinaixa per l'escultor tortosí Antoni Aixendri. Substitueix una antiga imatge d'alabastre

seu llibre "Llegendes de Castells catalans" que parla d'un castell situat en aquells paratges: "[...] La Mare de Déu del castell de Pallerols (que s'havia aixecat en terme de la Sénia on avui hi ha una ermita dedicada a la Mare de Déu del mateix nom del castell) donà una lliçó al senyor de la Sénia (Montsià), castigador de renegaires, per als quals el cavaller sentia tanta mania que, expressament, feia desconjuntar camins per a oir blasfemar els traginers i carreters i, així, punir-los durament, fent-los a voltar una grossa sinia, de roda molt pesant. Els tractava, doncs, de bèsties de tir. I si el castigat s'exclamava de la seva dissort amb una altra paraulota, el senyor el feia tirar a un pou d'on ja no sortia. La reprovació divina es manifestà amb una nit de llamps i trons que destruí tot el castell. Damunt de les runes s'aixecà el santuari, com ha quedat dit. [...]".

Una tercera història, més popular i menys literària, ens conta que un dia un home del poble havia anat amb el seu ramat de cabres a pasturar i va esclatar una gran tempesta, fet que provocà una cabalosa riuada. Aquesta riuada estava a punt d'arribar a l'home i al ramat, quan l'home va anomenar a la Mare de Déu de Pallerols. Amb això la riuada es va aturar, salvant-se així l'home i el ramat. En acte d'agraïment, es va aixecar la capella de la Mare de

Déu de Pallerols.

Encara hi ha una quarta variant en la tradició oral del poble, segons la qual va ser un pastor que va trobar la imatge i tantes vegades la baixava al poble, com ella se'n tornava a la muntanya.

Gozos de Ntra. Señora de Pallerols
venerada en el término de La Cenia

Canemos devolamente
tus gozos con alegría:
Oh Virgen de Pallerols
sednos nuestro amparo y guía.
Dice una gente devota
que aparciaste en la Fuente
de nuestro monte eminente
Pallerols, que es nuestra gloria,
para perpetuo memoria
de tan rara maravilla.
Oh Virgen, etc.

Debí de estar muchos años
aquí tan grande heñdad,
escondida en soledad
por nuestras culpas y daños,
amaneció en claridad
la que es Lucero del día.
Oh Virgen, etc.

La Cenia con alegría
celebra vuestro favor,
teniendo a dicha mayor
el gozarnos en la ermita,
donde continuo acredita
que la amparais, Madre mia.
Oh Virgen, etc.

En su término quisisteis
estos cristales naciesen,
para que en ellos tuviesen
salud los enfermos tristes,
la merced que la hicisteis,
festeja con alegría.
Oh Virgen, etc.

¶. *Ora pro nobis Sancta Dei genitrix.* ¶. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS
Omnipotens sempiterna Deus, qui gloriosa Virginitate Matris Mariae corpus et animam, ut digni Filii tui habitationem officii mercedis, Spiritu Sancto cooperanti da ut eius commoratione letamur, eius pia intercessione ab instantibus malis, et a morte aeterna liberemur. Per Christum Dominum, etc.

Pues esta Villa os aclama
Madre de consolación,
dad fruto de bendición
al que en su aflicción os llama,
siendo la mujer guardada
en su parto y agonía.
Oh Virgen, etc.

En solemne Procesión,
por eficaz medicina
os bajaron a la Villa
con suma veneración,
y con la visitación
alcanzó salud entupida.
Oh Virgen, etc.

Como alcanzó dicha tanta
y tan crecido favor,
con el afecto mayor
siempre vuestras glorias canta,
y así, siempre se adelanta
a la devoción tan pia.
Oh Virgen, etc.

El que llega con fe pura
y humillado corazón,
en Vos halla protección
y de sus achaques cura,
por eso tanto apresura
el paso quien más confia.
Oh Virgen, etc.

Canemos devolamente
tus gozos con alegría:
Oh Virgen de Pallerols
sednos nuestro amparo y guía.

GOIGS EN HONOR DE LA MARE DE DEU DE PALLEROLS
QUE ES VENERAVA EN LA SEUA ERMITA DE LA MUNTANYA DEL MATEIX NOM, I ARA EN LA PARROQUIA DE LA CENIA DEL BISBAT

DES de Pallerols, Maria,
La Cenia teniu guardada.
Protegiu-nos nit i dia.
Guarda-nos vostra mirada.
La millor, sou, Verge pura,
entre les dones, puix Déu,
com la joia de més preu,
vos miri des de l'altura.
« Plena de gràcia, Maria »
per l'àngel sou saludada!
Protegiu-nos...

Guia i llum sou de la vida,
Vós que ens mostreu Déu Infant,
atenent del visitant
la preguja enfevorida.
En quin gait jo donaria
en sa mà, dolça besada!
Protegiu-nos...

La muntanya no és penya
plena de flors i perfums,
i és com un palau de llums
que en strauze els cors s'afanya.
Tot sovint hi aniria
sense sentir la pujada!
Protegiu-nos...

Conten memòries pietoses,
que al qui va vora la font,
li doneu consol profund:
Rosa excelsa entre les roses.

¶. *Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.* ¶. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS. Omnipotens sempiterna Deus, qui gloriosa Virginitate Matris Mariae corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum officii mercedis, Spiritu Sancto cooperante preparasti: da, ut eius commoratione letamur; eius pia intercessione, ab instantibus malis, et a morte perpetua liberemur. Per eundem Christum Dominum nostrum. ¶. Amen.

Si jo en pecat caia,
salveu-me, santa salvada!
Protegiu-nos...

En les hores de tristesia
nostra vila protegiu,
Vós que en amor esclariu,
del mal la soua feresa.
Feu que tinguem nit i dia,
nostra fe, arrallada!
Protegiu-nos...

Quan jo nostre camp d'elera
per tindre l'aigua abundant,
lo ruixat ja es va acotant,
doncs ens sou la mitjanera.
Davant de Vós la sequia,
queda per temps allanyada!
Protegiu-nos...

Vellieu sempre Santa Mare,
per La Cenia i els seus fills;
i salveu-nos dels perills,
suplicant a l'Etern Pare
l'en dolència i agonía,
dau-nos vostra mà absegada!
Protegiu-nos...

Des de Pallerols, Maria,
La Cenia teniu guardada.
Protegiu-nos nit i dia.
Guarda-nos vostra mirada.
Text de R. Vives

Melodia popular transcrita per J. Fiollet, Any 1958.

Text i vilganes de R. Vives i Sabater. Amb il·lustració relemblida. Any 1958. L'objecte que d'altres aspectes goigs
està, actualment, en trànsit d'aprovació oficial.

Text en castellà dels goigs que es canten actualment

Goigs en català dedicats a la Verge de Pallerols. Van ser publicats per R. Vives i Sabater l'any 1958. La transcripció musical va anar a càrrec del mestre Amela

La troballa d'una verge cristiana està molt vinculada a tradicions mil·lenàries paganes amb les quals té forts lligams històrics i conceptuals.

Imatge de la Verge al carrer de Pallerols

L'actual figura va ser beneïda el dia 15 de setembre de l'any 1963. Va substituir una imatge anterior desapareguda durant la Guerra Civil que era d'estil romànic i estava en posició de peu i portava un mantell autèntic, elaborat per la devoció dels habitants de la Sénia.

Els goigs de la Mare de Déu de Pallerols ens expliquen aquestes històries amb diferents versions. Són l'únic document escrit que es conserva respecte a aquesta devoció. De darreries del segle XIV es conserva un sermó de l'època de Sant Vicenç Ferrer, en català antic, on es parla de la Verge. En temps més recents trobem uns goigs en català, impresos l'any 1958 i que van ser transcrits per Ricard Vives i Sabaté i que van acompanyats per una melodia popular transcrita per J. Amela; malauradament els originals no estan datats exactament. Els goigs que es canten actualment per la festa de la Mare de Déu de Pallerols són en castellà i tampoc no trobem la datació de la seva redacció. Tant el sermó de l'època de Sant Vicenç Ferrer com els goigs conservats a la Sénia mereixen un estudi més acurat tant per la seva qualitat literària com històrica, per tant, considerem més indicat deixar aquest apartat per a un pròxim estudi exclusiu d'aquesta tradició oral que ha sobreviscut gràcies a la memòria de la població.

Els altres "pallerols" de Catalunya

El mot "pallerols" pot provindre etimològicament de "palla" o "paller" i és un topònim propi de la Catalunya Vella, encara que només sigui una hipòtesi ja que no hem trobat constatació escrita del seu significat. Existeixen altres indrets a Catalunya que porten el nom de "Pallerols", com ara la població de Sant Feliu de Pallerols o el riu Pallerols de Lleida, i les comarques dels Pallars, Jussà i Sobirà, també poden tenir la mateixa arrel que el nom de la patrona de la Sénia.